

Nr 589.

Av herrar **Rosén** och **Widén**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 206, med förslag till lag om ändring i lagen den 14 juni 1928 (nr 289) angående handel med utsädesvaror.

I prop. nr 206 har Kungl. Maj:t föreslagit att lagen av den 14 juni 1928 ang. handel med utsädesvaror utsträckes till att omfatta även utsäde av stråsäd och trindsäd. Lagen, som nu gäller ett fröslag som till övervägande del användes till utsäde, föreslås att äga tillämpning på ett sädeslag, som, förutom att det omfattar ett otal sorter och sortbeteckningar, endast till ringa del användes till utsäde. Detta senare torde för övrigt vara relativt lättbedömligt av köparna till skillnad mot de fröslag, som lagen hittills omfattat.

Redan det förhållandet att centrala frökontrollanstalten förordar »effektiviserad kontroll av frölagens efterlevnad» (vartill medel framdeles kommer att äskas) måste inge betänkligheter. Anstaltens förord för en effektiviserad kontroll torde vara baserat på antagandet, att det eljest blir en lag på papperet, då det finnes anledning att förvänta, att köparna som hitintills i förlitande på sin leverantör komma underlåta att insända kontrollprov till anstalterna. Resultatet av en kontrollodling beträffande sortrenhet föreligger ej heller som regel förrän 1 ½ år efter odlingen. Att så lång tid efteråt taga upp frågan om eventuellt skadestånd måste anses mindre ändamålsenligt.

De försyndelser som skett i fråga om utbudande av mindervärdigt utsäde ha nog som regel begåtts av kringresande utsädeshandlare, vilka ej arbeta med en fast kundkrets. Denna försäljningsform har dock allt mer försvunnit och torde i en snar framtid helt upphöra. De fasta mindre handelsföretagen, som direkt beröras av lagändringen, äro tvingade att tillse, att de saluföra utsädesvaror av hög kvalité och inköpa därför, i den mån de ej själva iordningställa utsädet, detsamma under betryggande garanti. Detta är en livsbetingelse för denna handel, om den skall kunna hävda sig i konkurrensen och få behålla sin kundkrets. För samhället torde denna form av »kontroll» vara den effektivaste och billigaste formen. Förslaget att för utsäde av stråsäd och trindsäd uppgiftsskyldighet även skall föreligga beträffande sortrenhet måste medföra betänkliga konsekvenser. Såsom föredragande statsrådet i propositionen räknar med kommer detta att verka fördyrande på utsädesvaran, men man torde dessutom ha anledning att räkna med att åtgärden även kommer att verka skördenedsättande.

Småbrukarna, vilka allmänt använda sin egen fodersädsskörd för utfodring och därför regelbundet varje år inköpa nytt prisbilligt utsäde, komma

sannolikt att använda sin egen skörd till utsäde med åtföljande lägre skördeutbyten, vilket kommer att bli en följd av dels att utsädet ej alltid kommer att bli så väl iordningställt och dels upprepade odlingar på samma jord. Den möjligheten står dock öppen för småbrukarna att förvärva sitt utsädesbehov direkt från annan odlare; men icke heller en sådan utveckling torde vara önskvärd. Mycket få odlare förfoga över den maskinella utrustning och erfarenhet, som de mindre företagen av handeln äga, vilka nu syssla med iordningställande av sådant prisbilligare utsäde, det här är fråga om. Förutom direkta nackdelar för småbrukarna komma således även dessa mindre företag att lida avbräck genom den föreslagna utsträckningen av lagens tillämpning.

Oftast kunna dessa mindre företag av utsädeshandel ej lämna garanti för sortrenhet, även om det sortnamn som föregående odlaren uppgivit meddelas, men som regel kan i gengäld meddelas på vilken gård utsädet skördats. Detta torde mer än väl uppväga nackdelen av garanti beträffande sortrenhet, då köparen härigenom kan välja ett utsäde, som skördats på sådan jord, att han kan räkna med högsta avkastning på den egna gården. Många köpare av kontrollodlad sortren vara ha fått göra den erfarenheten, att skördeavkastningen under första odlingsåret ej blev vad man väntat, då i fråga om sådan vara mera sällan kan spåras vilken jord den skördats på och anpassa den nya odlingen därefter.

Den av småbrukarna odlade fodersäden torde vara en blandsäd av korn och havre. Här förefinnes i synnerhet alltid möjligheten av att den ena varan icke är sortren och att utsädespartiet till följd därav kan komma att kasseras. Detta trots att det genom en föregående odling ändock har visat sig, att i blandningen ingående sorter haft samma mogningstid och därför lämpat sig synnerligen bra att odlas tillsammans.

Härtill kommer att det säljes mycket utsäde, som skördas som grönfoder, och som inga undantagsbestämmelser för sådant utsäde äro omnämnda i det nya lagförslaget, skulle köparna även här vara hänvisade till sortren vara, vilket torde vara synnerligen obehövt vid sådan odling.

Om det beträffande Norrland förekommit några enstaka fall, där för denna provins olämpliga utsäden försålts, torde icke anledning förefinnas att på grund härav införa en lag med så vittgående konsekvenser för hela landet.

Med stöd av det ovan anförda få vi hemställa,

att lagen av den 14 juni 1928 icke utsträcker till att omfatta jämväl utsäden av stråsäd och trindsäd.

Erik Rosén.

A. Widén.